

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 6,— per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Des Heeren goedertierenheid

O Heere, Uw goedertierenheid is tot in de hemelen.

Psalm 36 : 6a

Psalm 36 is een psalm van David. David was een kind van God. Hij wordt in deze psalm genoemd „de knecht des Heeren”. Dat was hij ook. Hij was kind en knecht tegelijk. Als kind van God stond hij in de dienst van God. Het dienen van God kwam bij David uit in het roemen van de deugden Gods. Dat gebeurt wel bijzonder in psalm 36.

O Heere, zo spreekt hij zijn God aan. Hij noemt Hem bij Zijn verbondsnaam. Dat is de allergrootste Naam van God. Dat is Zijn schoonste Naam. Als zodanig had David zijn God leren kennen. God was met hem uit eenzijdige genade in een verbondsverhouding getreden. In 2 Sam. 23 : 5 gewaagt hij daarvan: Hoewel mijn huis also niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gemaakt, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten. David kan niet anders doen dan zich daarover verwonderen. Hij had het er niet naar gemaakt. Hij had niet naar de Heere gevraagd. Hij had de Heere niet opgezocht, maar de Heere had hem opgezocht. De Heere had hem getrokken met touwen van goedertierenheid. Zo was David aan de Heere verbonden geraakt. In deze verhouding was David niet altijd getrouw geweest. Integendeel. Menigmaal was hij ontrouw geweest. Maar de Heere was getrouw gebleven. Wanneer David over al deze dingen dacht, kunt u dan begrijpen, dat hij het uitroept: O Heere, Uw goedertierenheid is tot in de hemelen?

..... tot in de hemelen. Welk een afstand! We leven tegenwoordig in een tijd dat men de ruimtevaart beoefent. We krijgen daardoor, nog meer dan vroeger, een idee van afstanden. Men komt met de raketten tot duizelingwekkende hoogten. Doch men komt er nooit mee tot in de hemelen. Men blijft altijd onder de hemelen, onder de plaats, die we de woonstede Gods mogen noemen. Men blijft er buiten en naar te vreezen is blijven de ruimtevaarders, die in hun „vaart” God niet ontdekken, er eeuwig buiten.

..... tot in..... niet: tot aan..... Wanneer men bij de hemel gekomen is dan houdt de goedertierenheid Gods niet op. Neen, zij gaat mede over dood en graf heen. Zij duurt tot in de hemelen toe.

Dit alles zegt ons hoe „groot” de goedertierenheid Gods is en ook „hoe lang van duur” zij is. Zij is onmeetbaar. Het is niet uit te spreken. Het is een deugd in God, die betrekking heeft op het gehele wezen Gods. En daarvan geldt: God is groot en wij begrijpen het niet. Zo zullen we ook nooit de goedertierenheid Gods ten volle kunnen begrijpen.

O Heere, Uw goedertierenheid is tot in de hemelen. Zij begint reeds op de aarde. De aarde is vol van de goedertierenheid des

Heeren. David had daar oog voor. Hij zag met Jeremia, dat Gods goedertierenheden elke morgen nieuw waren. Als hij weer op mocht staan, mocht eten, drinken, gezond zijn, weer tot zijn arbeid in mocht gaan, dan was dit allemaal vrucht van de goedertierenheid des Heeren. Deze goedertierenheid Gods duurde de ganse dag. Wanneer David daarover dacht, dan kon hij er alleen maar klein onder worden. Want dat was door hem niet verdiend. Dat kon hij zich nooit waardig maken. Hij verzondigde het elke dag weer. Doch de Heere was zo vol van goedertierenheid voor David, dat Hij hem zijn zonden wilde vergeven, elke dag weer. En dat terwille van het offer, dat onder de oude dag heenwees naar het Offer van de Heere Jezus Christus, dat eenmaal op Golgotha gebracht zou worden en nu gebracht is. Kwam daarin de goedertierenheid des Heeren wel niet het meeste uit? God had Zijn Zoon beloofd en Die zou komen en Die is ook gekomen om voor David de schuld te betalen, om voor David Gods aangezicht te verzoenen, om voor David een recht te verwerven op het eeuwige leven, om voor David een plaats te bereiden in het huis Zijns Vaders, alwaar vele woningen zijn. O Heere, Uw goedertierenheid is tot in de hemelen. O Heere, straks zult Gij mij in de eeuwige zaligheid doen delen. Dan mag ik eeuwig van Uw goedertierenheid genieten. Als David aan al deze dingen dacht, dan kon hij het als 't ware niet op.

Geliefde lezer, is dit ook de roemtaal uwsharten? Wat wordt deze taal weinig vernomen. We zitten doorgaans vol met de dingen van dit leven. We hebben doorgaans nogal stof tot klagen. En dan alleen heus niet over natuurlijke dingen. Neen, we kunnen dikwijls heel goed klagen over z.g.n. geestelijke zaken. We klagen dan over de donkere tijden. Over de achteruitgang van de mensen. Over de grenzeloze oppervlakkigheid en ga zo maar door. Wie zal zeggen, dat er over al deze dingen niet te klagen is? Doch als dit alleen maar dode klachten zijn, dan wordt God er niet door gediend. Denkt dat nooit. De naaste wordt er ook niet door gediend, omdat deze door al dat klagen maar moeilijk tot jaloersheid verwekt kan worden. Misschien dat we wel enkele mensen er mee behagen, die zelf ook zo graag mee klagen, doch nog nooit een oog hebben gekregen voor des Heeren hemelhoge goedertierenheid.

Wanneer de ogen open gaan, en daar is een Gods daad toe nodig, dan verstommen alle dode klachten. Dan komen er levende klachten voor in de plaats. Dan gaat men zichzelf aanklagen, omdat men tegen zulk een goeddoend God gezondigd heeft. Dan wordt des Heeren goedertierenheid als hemelhoog gezien. Dan kan men het wonder niet op. Want als de Heere niet goedertieren was, dan was

VAN DE ADMINISTRATIE

Door omstandigheden hebben wij de kaart, die als herinnering wil zijn voor hen, die het abonnementsgeld 3e jaargang nog niet betaalden, niet kunnen verzenden, zoals wij in ons blad van 12 september j.l. hadden medegedeeld. Wel kunnen wij berichten, dat ruim 700 abonnees nog niet betaalden, terwijl al bijna het eerste halfjaar van de 3e jaargang verstreken is. U zult begrijpen, dat dit ons veel werk geeft waarom wij het vriendelijk verzoek doen om, wanneer u herinnerd wordt aan de betaling, dit dan direct te doen en het niet langer uit te stellen. Met een kleine moeite spaart u mij veel werk en het geeft u financieel voordeel, daar de inningskosten hoog zijn. Laat nu niemand achterblijven en doe het spoedig en doe er tevens een extraatje bij. Sinds de laatste verantwoording mochten wij weer ontvangen f 46,50, daarvoor weer onze dank. De vakantietijd is weer voorbij, waardoor wij wellicht weer gelegenheid hebben om meer bekendheid te geven aan ons blad. Wie werft een nieuwe abonnee? Ons gironummer is 704350 t.n.v. Adm. Bewaar het Pand, Van Eeghenstraat 14, Alphen a/d Rijn.

v.d.L.

Van de redactie

Het is bemoedigend, dat er elke dag berichten komen van instemming met de uitgave van preken en van „De Pelgrimsreis is voor jong en oud”, van Ds Kok. Zeer binnenkort zal er D.V. een vergadering zijn van de commissie van redactie. Dan komen we voor een beslissing te staan. Vermoedelijk zal ernstig overwogen worden de uitgaven door te laten gaan. Daaraan is een financieel risico verbonden. We hebben echter hoop, dat dit niet onoverkomelijk is. Ook wat de uitgave van ons blad betreft hebben we tot hertoe veler financiële medewerking ondervonden, waardoor er nog geen tekort is. In het volgende nummer kunnen waarschijnlijk nadere mededelingen worden gedaan. Intussen zijn verdere berichten van instemming van harte welkom.

We willen ook nog even uw aandacht vestigen op bovenstaand bericht van de Administratie. Regelmatig moeten de druk- en verzendkosten worden betaald. Dit kan alleen wanneer de abonnementsgelden tijdig binnen komen. We houden er ons van overtuigd, dat ieder graag wil helpen. De administrateur verricht veel arbeid voor ons blad, geheel belangeloos, uit liefde. Hij vraagt nu het voor hem wat gemakkelijk te maken door een spoedige storting. Dat geldt natuurlijk alleen voor hen, die dit nog niet deden. Mogen we aannemen, dat allen aan het vriendelijk verzoek van de Administrateur zullen voldoen? Hartelijk dank.

B.

men er lang niet meer geweest. Dan zou men al lang in de diepten der hel zijn nedergedaald. Doch nu is de Heere zo goed, dat Hij geen lust heeft in de dood van een zondaar, maar daarin dat hij leven zal en zichzelf zal bekeren. O Heere, zo wordt dan de bede: bekeer mij dan zal ik bekeerd zijn. Men zou dan zo graag bekeerd willen leven, omdat die goeddoende God dat zo eeuwig waard is.

Als men dan de schuld voor ogen krijgt en niet één quadrantpenning heeft om te betalen en de Heere geeft dan een oog voor Zijn zondaarsliefde, die zo groot is, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon daarvoor gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderven zou, maar het eeuwige leven hebbe, dan kan men het ook niet meer op. Dan bidt

men almaar om geloof om nu te komen tot het geloven in die Heere Jezus Christus. En als Hij dan door de Heilige Geest, Die het geloof werkt, toegepast wordt aan de ziel, dan leert men het geheim verstaan waarom de Heere nu nooit meer op Zijn volk toornen of schelden kan. Want Hij heeft Zijn toorn doen nederdalen op Zijn Zoon, Die daardoor het Offer van Zijn leven gebracht heeft, en daarom kan Hij nu Zijn volk omringen met eeuwige goedertierenheid, dat is met goedertierenheid tot in der eeuwigheid. O Heere, Uw goedertierenheid is tot in de hemelen. Men krijgt dan een uitzicht tot in de hemelen toe. Wie kan de goedertierenheid des Heeren uitspreken? Mensenwoorden zijn daar te arm voor. Degenen, die hier iets van de goedertierenheden des Heeren leren verstaan, die zullen er straks de eeuwigheid voor nodig

hebben, om daarvan te zingen: „'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheden.....” Moogt gij er hier wel eens toe verwaardigd worden om de goedertierenheden des Heeren te roemen? Als dit hier nooit gebeurt, dan zal men het in de hemel niet kunnen. Want het hemelleven wordt hier geleerd. Dat we het tot eer des Heeren en tot stichting van de naaste maar veel mochten doen.

Laat ieder 's Heeren goedheid loven;
Want goed is d' Oppermajesteit;
Zijn goedheid gaat het al te boven;
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.
Laat Isrel nu Gods goedheid loven,
En zeggen: Roemt Gods majesteit;
Zijn goedheid gaat het al te boven;
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.
K.a.Z. Ds. v.d. Ent

De Pelgrimsreis is voor Oud en Jong

65

De geschiedenis van Kleingeloof, waarvan de Pelgrim vroeger onder het volk des Heeren heeft horen spreken, is bij zijn komst in die streek weer helder in zijn herinnering gekomen, zodat hij er ons iets van kwam mede te delen tot onderwijzing.

Maar nu schijnt het ons toe, dat de man daarover wel wat al te ver kwam uitte weiden, tot grote schade voor het vorderen op de weg. Althans is de les van de herders er door op de achtergrond gekomen, zodat het wakend bidden en het biddend waken weinig of niet beoefend werd. Terwijl dat in verband met dit woord: „Neemt u in acht voor de Vleier”, toch wel van betekenis zou geweest zijn. Zo liepen de pelgrims met enige zorgeloosheid verder tot zij aan het punt kwamen, waar de weg zich splitste, doch zo, dat de beide paden voor zover zij zien konden, parallel liepen. Zij bleven dus eens even staan om te overwegen welk van de beide paden te kiezen. Terwijl zij daar zo stonden te beraadslagen, kwam er iemand naar hen toe met een zwarte gelaatskleur, maar in een helder wit kleed gehuld. Deze vroeg hun waarom zij daar zo stonden. Zij antwoordden, dat ze op reis waren naar de Hemelstad, maar niet wisten welke weg te kiezen. „Volg mij maar”, zeide de man, „want ik ga dezelfde weg”. Dat deden zij, maar weldra had het pad waarop zij zich bevonden, zulke bochten en kronkelingen, en de stad waarheen zij hun koers richtten, geraakte zo zeer uit het gezicht, dat zij haar na enige tijd bijna uit het oog hadden verloren.

En toch bleven zij die man, die onbekende man, nog volgen. Een engel was het niet, en hij had ook geen goddelijke opdracht. Evenmin was het een kind des Heeren, want die dragen op aarde geen lange witte klederen. Goed doorgedacht lag het dus voor de hand, dat men hier te doen had meteen verschijning uit de duisternis. En dat werd de argeloze en biddeloze pelgrims pas duidelijk toen het te laat was. Want eensklaps had hij, zonder dat zij er iets van bemerkten hadden, hen in een net gelokt, en zij zaten er zo zeer in verward, dat zij ten einde raad waren.

Op hetzelfde ogenblik wierp de man zijn wit gewaad af en dat verried zijn afkomst.

Toen zagen zij waar zij waren. Daarom lagen zij daar enige tijd te klagen, want zij konden er zich niet uit redden.

Hier zitten de pelgrims te jammeren door niet te luisteren naar de ernstige vermaningen van de herders, en geen gebruik te maken van de aantekeningen voor het kennen van de rechte weg.

Laat ons deze jammerklachten ter harte nemen, want wij denken gewoonlijk maar al te licht over de zonden van nalatigheid. Door te wijken van het rechte spoor, brengen wij onze ziel in doodsgerevaren, onder de macht van de vorst der duisternis.

Had de Heere niet ontfermend op hen nedergezien dan hadden zij hun reis niet kunnen vervolgen. Maar Hij stelt ook in dit geval de kinderen des lichts, die blinken in ijver voor Zijn naam en zaak, in Zijn dienst tot bevrijding van arme pelgrims, door het net waarin zij verward zijn open te scheuren.

Zeker, dat ging wel met de nodige bestraffingen gepaard, maar uit liefde tot hun behoud, door voortaan de voorzichtigheid der rechtvaardigen ter harte te nemen.

Luister naar de Heere door u te oefenen in de kennis van de Waarheid, want dat is uw zwaard in de strijd tegen de zonde, satan en ongelooft.

Wordt u loom en lusteloos in de dienst des Heeren, dan moet u daar niet in toegeven. „Welnu dan, opdat de loomheid van deze plaats niet de overmacht over ons verkrijge, is het goed een nuttig gesprek aan te vangen”, stelde de pelgrim voor. En dat werd volgaarne door Hoop aanvaard. Op het vaderlijk vragen van de Pelgrim: „Waarmee zullen wij dan aanvangen?” wordt door Hoop kinderlijk geantwoord: „Daar waar God met ons is aangevangen”.

„Heel goed en dat beginsel kan alleen door Zijn Geest tot wasdom gebracht worden. Doch begin gij!”

„Luister dan eens naar dit lied”, en zie de Pelgrim begon:

Voelt soms Gods volk door slaapzucht zich bedreigd,
't Koom hier, en hoor deez' pelgrims samen spreken,
En zij elks hart tot leren maar geneigd,
Ras is de sluim'ring dan van 't oog geweken,
Der heiligen gemeenschap, wel betracht,
Houdt wakker ze allen tijd, spijt satans macht.

Zeker, Hoop heeft ons gedurig laten blikken in zijn innerlijk leven, zodat hij duidelijke blijken heeft gegeven van zijn leven met de Heere. Uit de praktijk van zijn leven is het bewezen, dat de wortel der zaak in hem gevonden werd. Maar desniettemin verlangen wij iets te mogen horen van zijn komst tot het geloof in de Heere Jezus Christus.

Nadrukkelijk wordt het Hoop gevraagd, hoe hij tot andere gedachten is gekomen, daar hij in zijn eertijds wereldburger was, gelijk als alle mensen van nature zijn. En als wereldburger was hij toen ook kermisganger. Aan de ijdeldheid van de kermis was zijn hart verbonden met al zijn denken, willen en begeren.

Al wist hij dat de Heere gediend en Zijn dag geheiligd moest worden, zo zag hij er toen nog geen dierbaarheid in. Dat kan ook niet, want denkend vanuit het ongelooft dacht hij hard van de Heere. De mens staat van nature vanuit de staat der ellende in vijandschap tegenover God. En hoe is Hoop tot andere gedachten gekomen? Want dat is in de eerste plaats noodzakelijk.

Hoop hoorde de Pelgrim en Getrouw spreken van goddelijke dingen, de dingen der eeuwigheid. En dat Getrouw terwille van zijn geloof en godzaligheid op de ijdeldheidskermis ter dood werd gebracht, sprak tot hem, hield hem met die dingen steeds meer bezig. En bij dat licht zag hij de dood in al de dingen van de kermis, en dat de toorn Gods gedragen zou worden door de kinderen der ongehoorzaamheid, waarvan hij er ook één was.

En zo kwam Hoop door de eerste werkingen

van Gods goede Geest tot andere gedachten. Vanuit het Woord en door Gods Geest begon hij steeds dieper te denken over de dienst des Heeren en de dingen der eeuwigheid. 't Werd hem duidelijk dat het door een onvoorwaardelijke overgave aan de Heere en Zijn dienst moest komen tot een breken met de dienst der zonde. Maar vanuit zijn verdorven bestaan kwam daar heel veel tegenop.

„Neen — betuigt Hoop — ik was niet terstond bereid het kwaad der zonde en het rechtvaardig oordeel dat daar op volgt te erkennen. Integendeel, ik trachtte zodra mijn ziel veront-rust begon te worden door de invloed van het Woord, mijn ogen voor dat licht, dat mij bescheen, te sluiten”.

Gesteld onder de majesteit van Gods Woord zag Hoop het geluk van de Pelgrim en Getrouw, en dat predikte hem hoe ongelukkig hij was voor tijd en eeuwigheid. Maar hij wist zich niet te ontworstelen aan de greep van de zonde, satan en ongelooft. Hij wist ook niet wat er gaande was in zijn innerlijk leven. Hij had er niet het minste besef van, dat dat voortvloeide uit een werk Gods in zijn ziel en dat hij gesteld was onder de dierbare bearbeiding van de Heilige Geest.

Maar toch werd hij onder dat alles steeds meer afkerig van de dienst der zonde, dat deed hem de kermis verlaten. Zijn smaak was er uit, en daarom kon hij zich niet meer er in vermaken. Door de onwederstandelijke werkingen van de Heilige Geest kreeg Hoop smaak in de dienst des Heeren, in de dingen der eeuwigheid. En wat is het groot uit kracht daarvan te mogen komen tot een onberouwelijke keus de Heere te vrezen. Want dan wordt met ernst gevraagd: „Wie zou U niet vrezen, Heere en Uw naam niet verheerlijken?”

Het komt Hem toe!

Hij is het eeuwig waardig!

N.

R. Kok.

44. Naar de Catechisatie

DE SCHEPPING

Na de leer over Gods Wezen komen we nu tot de leer aangaande de mens. We beginnen dus met de schepping.

De schepping kunnen we niet anders kennen dan door openbaring Gods. De Heilige Schrift zegt ons, dat God hemel en aarde geschapen heeft, Gen. 1:1. Niet door de rede, maar door het geloof wordt dit verstaan. Hebr. 11:3: „Door het geloof verstaan wij, dat de wereld door het Woord Gods is voorbereid, alzo dat de dingen, die men ziet, niet geworden zijn uit dingen, die gezien worden”.

Nu is het geloof niet tegen de rede, onlogisch, maar wel boven de rede, naar de heilige logika Gods!

Velen zoeken de oorsprong der dingen te verklaren uit de menselijke rede, maar deze is door de zonde verduisterd. Vandaar allerlei ongeloofttheorieën over het ontstaan en de ontwikkeling der dingen. Men spreekt b.v. van een „oerstof”, een eeuwige schepping, omdat God nooit werkeloos kan zijn. Origines leerde dit. Maar God was en is in Zichzelf de „werkende God”, zoals de werken Gods naar binnen, gelijk we die noemen, de bestaanswijze in het Goddelijk Wezen. Deze leer leidt tot „pantheïsme”, d.w.z. dat God kreatuurlijk in al het eindige openbaar wordt en waarbij men God en het schepsel in één laat vloeien.

Ook de z.g.n. „evolutie-theorie” is geheel verwerpelijk. Het is de leer, waarbij men stelt, dat de dingen uit zichzelf zich ontwikkeld hebben en ontwikkelen. Zo leerde Darwin, dat de mens van de aap afstamt. Tot welke dwaasheden komt men, wanneer men de openbaring Gods in de Heilige Schrift loslaat.

Is er dan geen evolutie, ontwikkeling? Ongetwijfeld. Maar dan niet uit zichzelf, maar geleid door Goddelijke wetten en ordeningen. Daarom is de leer van het deïsme dan ook totaal verwerpelijk. Dit „ïsme” stelt, dat God wel de wereld geschapen heeft, maar dat Hij Zich daarna niet meer bemoeide met de schepping, gelijk een klok, die men opwindt en nu vanzelf afloopt.

Wat betreft de kwestie over de z.g.n. duur van de aarde en in verband daarmee de theorie over de zes scheppingsdagen als lange tijdperken van wel miljoenen jaren, kunnen we deze laten rusten, omdat wij hierover breder

hebben gehandeld in les 12. Bovendien kunt u nu de gewaardeerde artikelen lezen van onze kollega Ds. Slagboom over: Dewaarheid van schepping en val.

Wij belijden dus met de kerk van alle eeuwen, dat God door Zijn almachtige daad de wereld uit niets heeft voortgebracht. Zij is dus niet als een uitvloeijing van Gods Wezen, want dan zou God en de schepping één zijn. Neen, zij is gevolg van een daad van Gods willen. Rom. 4 : 17b: „en roept de dingen, die niet zijn, alsof zij waren”.

Het werk der schepping behoort tot de werken Gods naar „buiten”, zoals ook de werken der genade, als uitvoering van Gods eeuwig raadsplan en bestek.

De schepping is dus het werk van de drieënige God. Al de drie Personen zijn hierin werkzaam geweest. Psalm 33 : 6, Gen. 1 : 2b. De Vader komt echter voor, met eerbied gezegd, als de Hoofdpersoon, want „uit Hem zijn alle dingen”. Zo is het ook ten opzichte van het werk der herschepping. Daarin komt openbaar: de trekkende liefde des Vaders, de verlossende liefde des Zoons en de toepassende liefde van de Heilige Geest.

We kunnen onderscheiden in een „primaire” schepping, d.i. van de stof in één ogenblik en in een „sekundaire” schepping, d.i. de verdere ordening in zes dagen. Tussen die beide ligt geen groot tijdperk, zoals men meent en wel om de wetenschap tegemoet te komen aangaande de lange duur van het bestaan van de aarde. Duidelijk zegt de Heere Zelf in Exodus 20 : 11: „Want in zes dagen heeft de Heere de hemel en de aarde gemaakt, de zee en alles wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage”.

Hoe komt in het machtige werk der schepping uit de heerlijkheid, de almacht, de wijsheid en de goedheid Gods. Ja, wie daarvoor een oog krijgt leert met de dichter van Psalm 92 betuigen:

Hoe groot zijn, Heer', Uw werken!
Hoe ver gaat Uw beleid!
Gij stelt met mogendheid,
Elk deel zijn juiste perken.
Een ziel, aan 't stof gekluisterd,
Beseft Uw daden niet;
Geen dwaas weet, wat hij ziet,
Zijn oordeel is verduisterd.

Urk H. v. Leeuwen

De waarheid van schepping en val

4.

DE „RESULTATEN” VAN DE NATUURWETENSCHAPPEN.

Na de beperkte terreinverkenning is het van belang te letten op de dingen, die oorzaak zijn of aanleiding geven tot de nieuwe benadering van de eerste hoofdstukken uit Gods Woord. U weet het wat we onder deze nieuwe benadering verstaan: het omvormen of loslaten van de feiten, zoals die daar beschreven zijn. Dus niet: een andere verklaring van één of andere tekst uit dit gedeelte. Het is opmerkelijk, dat steeds gezegd wordt door hen, die de waarheid van Genesis 1-3 min of meer ontkennen: wij geven een andere verklaring.

Niemand behoeft bezwaar te maken tegen een andere verklaring van één of andere tekst. De verklaring van Calvijn is wel eens anders dan b.v. van de kanttekenaren op de Statenvertaling. We kunnen én voor Calvijn én voor hen, die de kanttekeningen gemaakt hebben, veel respect hebben. Het inzicht, dat zij in Gods Woord ontvangen hebben, is tot vandaag vruchtbaar voor het verstaan van de zin van Gods Woord. Echter niemand kan en mag zonder meer aan bepaalde verklaringen gebonden worden. Maar wél is ieder, die Gods Woord tracht te verklaren, gebonden aan het gezag van de Heilige Schrift.

Nu ligt de diepste oorzaak van het niet-aanvaarden van welk gedeelte van de Bijbel bij de mens zelf, die weigert te buigen voor het gezag van Gods Woord. Dat wil echter niet zeggen, dat er geen factoren zijn, die de weg tot het omvormen van bepaalde gedeeltes des te gemakkelijker doen bewandelen. Het is niet mogelijk in de zaak, die ons bezighoudt, al de factoren te bepalen, laat staan te bespreken. Twee kunnen niet onbesproken blijven, n.l. de

ontwikkeling van de natuurwetenschappen en de verandering in de Schriftbeschouwing. Het is trouwens wel heel duidelijk gebleken bij de behandeling van de zaak van Assen in de Gereformeerde Kerken, dat deze twee zaken een grote rol hebben gespeeld. In de verschillende Deputatenrapporten wordt gewezen op de ontwikkeling van de laatste tientallen jaren, zowel van het Bijbelonderzoek als van de natuurwetenschappen.

Wij maken niet uit welke van deze twee de belangrijkste rol heeft gespeeld. Wie onbevange de verschillende voorstellen tot een ander verstaan van Genesis 1-3 probeert te lezen, ontkomt toch niet aan de indruk, dat met name de zgn. resultaten van de natuurwetenschappen veel invloed hebben gehad. Zeker is het: er is een andere houding tegenover deze resultaten gekomen én die andere houding heeft doorgewerkt in een loslaten van het verstaan van de eerste hoofdstukken, zoals dit tot voor kort op het Gereformeerde erf gegolden heeft. Daarom willen we eerst eens gaan letten op deze in ieder geval belangrijke zaak.

Een andere houding tegenover de resultaten van de natuurwetenschappen! Het is toch niet tegen te spreken, dat in het verleden — toch zeker tot vóór de laatste wereldoorlog — men geheel anders stond tegenover de evolutiegedachte en die van de ouderdom van de aarde. Wij bedoelen met de evolutiegedachte de gedachte, dat alles door een proces of een aantal processen is ontwikkeld van lager naar hoger, van de eenvoudigste vorm tot wat wij thans aan soorten, enz. kennen. Vele lezers zullen wel weten, dat aan deze theorie de naam van Charles Darwin verbonden is. Het is hier niet de plaats om in te gaan op verschillende vormen, waarin het evolutie-geloof zich heeft voorgedaan na Darwin. Van belang is het misschien erop te wijzen, dat men deze evolutie bevestigd heeft gezien door het onderzoek van de aardlagen. In de verschillende aardlagen vindt men de zgn. fossielen, de overgebleven sporen van plantaardig of dierlijk leven. Bepaalde aardlagen bevatten fossielen — aldus de wetenschap, die dit onderzoekt — voor die aardlagen kenmerkend. Men noemt deze fossielen: gidsfossielen. Ze zouden dus een aanwijzing geven b.v. voor de ouderdom van die aardlaag en tevens voor het stadium van ontwikkeling. In de lagere aardlagen zijn volgens dit onderzoek de sporen van de lagere planten of dieren, in de hogere zien we telkens een opklimning.

Daaruit — onder meer — konkludeert de natuurwetenschap, dat de ouderdom van de aarde zeer hoog moet zijn en alles door evolutie ontstaan is. Men noemt wel een ouderdom van 2-3 miljard jaren. Zeer lang moet het geduurd hebben vóórdat éencellige wezens zich ontwikkeld hebben tot zoogdieren. Pas in hogere aardlagen komen sporen voor van de zgn. primitieve mensvormen van een half tot één miljoen jaar geleden. Men zou „pas” van mensen kunnen spreken plm. 150.000 jaren geleden!

Nu kan ieder wel beseffen, dat deze evolutiegedachte principieel onvereenigbaar is met het geloof in God als Schepper, dat buigt voor het gezag van Gods Woord. Dan is het zeer zeker goed om te wijzen op de innerlijke tegenstrijdigheden in verschillende evolutie-theorieën, de wankelende grondslag van de gegevens van het onderzoek, de mogelijkheid van snelle veranderingen door rampen, enz. enz. Uiteindelijk moet het Woord Gods hier op de eerste plaats komen. Het gaat ten diepste niet om een goedkeurende glimlach van de evolutionist en ook niet om allerlei verweer met argumenten, die toch meestal niet veel indruk maken. Principieel is er geen brug te slaan van dit evolutie-geloof naar het geloof in God als Schepper. Waarbij dan ook wel aangetekend mag worden hoe uitzichtloos deze theorie is, waar in feit twee vraagtekens worden gezet: bij het begin en bij het einde. Eén van de evolutie-mensen heeft dan ook deze evolutie omschreven als de gang „van het onbekende naar het onbekende”.

Deze dingen stonden tot voor kort vast: dit evolutie-geloof kon onmogelijk aanvaard worden door hen, die naar de reformatische belijdenisgeschriften Gods Woord hoog wens-ten te houden.

Maar: de oude evolutie-gedachte is in een gereformeerd kleed verschenen. We hebben al eerder vermeld de overtuiging van Prof. Dr. J. Lever, dat de aarde miljoenen jaren zou bestaan en dat de mens uit het dier onder leiding van zijn Schepper is voortgekomen. In zijn boek „Kreatie en Evolutie” heeft hij uitvoerig deze beweringen geprobeerd te bewijzen. En deze professor aan de Vrije Universiteit is de enige niet van deze instelling, die iets dergelijks poneert. Zo wil b.v. Dr. J. Stellingwerff de geschiedenis van Adam plaatsen binnen de door de wetenschapsmensen aangenomen ouderdom van de aarde en van de mens. Adam wordt zó niet de eerste geschapen mens, maar de eerste mens aan wie God Zich als Schepper geopenbaard heeft. Hier kan men alleen huiveren. Waar gaan we heen? Want juist deze gedachten hebben doorgewerkt tot een andere benadering van Gods Woord.

D. Slagboom

Het nut van Jobs beproevingen voor ons

Zo was het dus nodig dat Job ons tot een voorbeeld gesteld werd, en dat God hem tot het uiterste geslagen heeft, opdat wanneer wij een vergelijking maken van ons met hem, ieder beschaamd staat, aangezien hij niet een weinig moeite verdragen kan, hetzij licht, hetzij middelmatig, want wij zijn zo lichtgeraakt dat het treurig is.

Wanneer God ons enige tegenspoed zendt, is er geen sprake van letten op hetgeen Hij ons bespaart, maar wij voelen ons kwaad, en willen niet getroost worden door het opmerken van de goedheid van God, hierin, dat Hij ons ondersteunt.

Hoe komt dat? Als er iemand ziek is, vindt hij zijn kwaal zo gewichtig, dat hij aan niets anders denkt en niet bedenkt: God geeft mij hier veel middelen om mij te verlichten, ik word geholpen onder mijn lijden, men heeft veel zorg over mij, ik word bediend (gelijk de één zijn vrouw heeft, de ander zijn kinderen, de ander zijn personeel dat hem bijstaat), ik zie dus dat God mij nog niet slaat boven mate. Hij heeft (zeg ik) de geneesmiddelen die voor hem geheel geschikt zijn, hij heeft goederen, of hij wordt ondersteund door anderen.

Maar er is geen kwestie van dat wij aan dat alles denken, maar het lijden neemt ons zo in beslag, dat wij gereed zijn om op de toom te bijten, om ons te ergeren en booste maken, ja zelfs wrevelig te worden tegenover God. En dit is nog erger ondankbaarheid, want wij moeten als een ramp ons kwelt, altijd denken: o wee, als deze goede God geen medelijden met mij had, wat zou er van worden? Ik moet niet alleen deze ramp ondervinden, maar ik had er veel grotere verdiend en God zal wel het middel vinden mij nog meer te treffen, want er wordt gezegd dat Hij Zijn roede in Zijn koffers verborgen heeft, en wanneer het Hem behaagde ze tegen ons te gebruiken, zouden wij nog wel anderslagen voelen. Wanneer wij aan zulke dingen zouden denken, dan is het zeker dat wijtemidden van de grootste kwellingen en moeiten die wij in deze wereld kunnen hebben, getroost zouden zijn; wij zouden zeker verlichting voelen onder deze rampen. Maar wij doen zoets niet, het is zeker dat deze leer niet voor niets geschreven staat.

Laten wij dus opmerken, dat God in de persoon van Job ons een spiegel geeft, waarin wij zien dat als wij getroffen worden, wij onze rampen niet zo groot moeten maken, dat wij zo teergevoelig zijn dat wij zeggen: ik kan het niet erger hebben.

Laten wij er ons wel voor wachten God op zulk een wijze te tarten, zoals veel onnadenkenden doen, maar dat dit ons in gedachten komt: Het is waar, dat mijn leed mij heel zwaar valt, maar dat komt omdat ik te gevoelig ben; en waar zou ik blijven als mijn God mij niet bij de hand hield?

Want er kan geen sprake van zijn, dat ik alleen dit leed ondervind; er zijn wel andere en grotere en zwaardere. God kent de maat die Hij moet houden als Hij mij slaat; als het Hem zou behagen kon Hij mij in zulke diepe

afgronden storten, dat ik daar zou zijn als in de hel.

Ik moet nu dus acht geven op Zijn goedheid en Hem ervoor danken dat Hij medelijden met mij heeft, en dat Hij mij spaart. En dat het zo is, daar is Job, die een man was als ik, en het scheen wel dat hij bewaard werd tot aan het einde, en ik zie hoe God hem geslagen heeft, niet alleen maar met één soort, maar op allerlei wijze.

Wanneer ik dus met hem op de weegschaal gelegd word, dan is er alle reden voor mij om tevreden te zijn, en dat ik mij verneder onder de sterke hand van mijn God, dat ik mij schik naar Zijn goede wil, vragend dat Hij mij bestuurt en dat Hij over mij beschikt als over Zijn schepsel, dat in Zijn hand is. Wanneer wij zo doen, zullen wij voelen dat God altijd nabij is om hen te helpen die vertrouwen op Hem hebben en die zich daarop verlaten.

Uit een preek over Job 1 : 13-19

Joh. Calvijn

Herinneringen

7

God kroont Zijn eigen werk en maakt dat ook zeker openbaar, wat wij thans zullen zien uit een geschiedenis, die wij mochten meemaken, en waarover wij in het vorige nummer beloofd hebben iets te schrijven.

Het gaat weer over een jeugdig leven, dat wij van kindsheid af van nabij hebben gekend. Uiteraard zullen wij ook thans daar niet veel over schrijven, want het gaat niet om de persoon, maar om het werk Gods in haar verheerlijkt. In het vorige nummer, Herinneringen 6, merkten wij op dat het openbaar zal komen wat de Heere gewerkt heeft, en dat dat zo heel eenvoudig kan zijn.

Zo ging het ook wat wij thans in het kort willen vertellen. Zoals wij reeds schreven, van kindsheid af hebben wij haar van nabij gekend. In alle stilte en eenvoudigheid ging zij haar weg. Van huis uit onderwezen in de noodzakelijkheid om wederomgeboren te moeten worden, lag zij geheel onder beslag van het Woord Gods, waardoor zij bewaard werd om de paden der zonde te bewandelen, en een zeer voorbeeldig leven leidde.

U vraagt wellicht: is dat dan het bewijs van het werk Gods? Wacht even met uw oordeel, want inderdaad hebben wij in ons leven er velen gekend, die in hun jeugd een voorbeeldig leven hadden, ja die al heel jong met indrukken van dood en eeuwigheid vervuld waren, toen zij nog op de zondagsschool zaten, van wie later gevraagd moest worden is er nog iets van overgeschoten?

God kroont Zijn eigen werk en maakt dat ook openbaar, was het doel van ons schrijven. Zo ging het ook hier.

Op een zekere dag vernamen wij dat zij ziek was, en hoewel niet van ernstige aard, brachten wij haar spoedig een bezoek.

Dat bezoek is onvergetelijk geworden en..... gebleven! Ze lag in een eenvoudig kamertje, dat uitzicht gaf op een weiland, waar koeien rustig graasden.

Na geïnformeerd te hebben naar haar ziekte, zei zij al spoedig: wilt u de deur even dicht doen? Dat die vraag bij mij verwondering wekte, zult u verstaan, waarom ik dan ook direkt vroeg naar de reden daarvan. Zij kon haar tranen niet meer bedwingen en antwoordde op mijn vraag waarom zij zo weende: „Ach, ik wil u eens vertellen, wat ik tot heden niemand verteld heb, omdat ik het niet durfde te doen, en u moet mij beloven het ook niemand te zeggen, want men moest er eens iets van maken”. Dat woord gaf mij aanleiding nader te vragen, wat haar dan wel vervulde? Zo kwam zij tot ontlasting van haar overvol gemoed en sprak zo ongeveer het volgende: „Ik gevoel mij van binnen zo diep ongelukkig, die koeien daar zijn gelukkiger dan ik, want die hebben geen ziel voor de eeuwigheid geschapen, maar ik wel, en zoals ik leef kan ik niet voor God bestaan. Van de buitenkant ziet niemand het aan mij, maar, o die binnenkant! Ik kan het niet uitdrukken hoe erg dat

is. Ik ween het maar uit voor de Heere, och Heere, och wierd mijn ziel door U gered. Die innerlijke smart over de zonde, daar kan ik wel over blijven wenen. En zou ik nog met God verzoend kunnen worden? Ik durfde het tot niemand te zeggen, maar het moest er nu uit”.

Dat gehele gesprek zal ik hier niet weergeven, want het gaat niet om de mens, maar om het werk Gods in dat jonge, eenvoudige leven geopenbaard. Ruimschoots gaf de Heere te spreken. Hij opende de Schrift, om uit Gods Woord overeenkomstig de behoefte van haar hart te wijzen op Hem, Die alleen helen kan, namelijk gebrokenen van hart.

Nadat gebeden was ging ik weg, heel diep onder de indruk van hetgeen gehoord was. Nogmaals moest ik beloven het aan niemand te zeggen, wat ik ook gedaan heb, omdat mijn overtuiging is, dat de Heere Zijn eigen werk Zelf openbaar maakt. Laten wij dat maar gerust aan de Heere overlaten. Zij herstelde spoedig en bleef als voorheen als een eenvoudige (Ps. 116) haar weg gaan.

Vanzelfsprekend is er altijd contact gebleven, en uit de behoefte van het hart sprak zij het liefst over haar innerlijke leven. Haar plaats in Gods huis was altijd bezet, en door middel van de prediking ontving zij menigmaal geestelijk onderwijs, waardoor zij steeds behoefte ontving om meer en meer onderwezen te worden. Hoe meer wij op de school der genade leren, hoe leergieriger wij worden, omdat wij dan juist gevoelen nog niets te weten.

Zo ging het ook haar, altijd ontdekte zij, met hetgeen zij leren mocht, een gemis, wat haar weer nauwer aan de Heere verbond.

Haar uitzien bleef om te mogen komen tot een persoonlijke toeëigening van het Borgwerk van Christus. Het best kunnen wij haar leven beschrijven zoals wijlen Prof. De Bruin dat uitdrukt in zijn predikatie over zondag 23, waaraan ik dacht toen genoemde predikatie werd gelezen. „Een kleine geloofshand is zo zwak en vandaar is het, dat vele oprecht gelovigen maar niet kunnen vasthouden wat hun uit genade geschonken is, enz. enz.” Bijzonderheden uit haar leven gaan wij ook stilzwijgend voorbij, want de Heere maakt Zijn eigen werk wel openbaar. Het gaat niet om de mens, hoewel het wel in de mens wordt uitgewerkt, want al wat Hij wrocht zal juichen tot Zijn eer, en dat is bevestigd geworden in haar leven.

Zij is later gehuwd, moeder van kinderen geworden, totdat op het onverwachtst een einde kwam aan haar leven op middelbare leeftijd. En wat kwam toen openbaar? Dat God Zijn eigen werk kroont en openbaar maakt. Toen zij gevoelde dat het sterven werd, verlichtte de Heere haar geloofsoog, zodat zij met Ps. 73 : 12: „k Zal dan gedurig bij U zijn, in al mijn noden angst en pijn”, afscheid van alles nemen kon, met de blijde wetenschap in het hart, dat haar een beter lot bereid was, en haar Heilzon daagde.

Zo hebben wij getracht in een tweetal herinneringen voor te stellen, dat er zo veel kan *schijnen* dat *niets* is, en daartegenover zo *eenvoudig* (weinig) dat *alles* is.

Laten wij daarom besluiten met de bede van Ps 139 : 14:

Doorgrond m' en ken mijn hart, o Heer!
Is 't geen ik denk niet tot Uw eer?
Beproof m' en zie of mijn gemoed
Iets kwaads, iets onbehoorlijks voedt;
En doe mij toch met vaste schreden
De weg der zaligheid betreden.

v.d.L.

Boekbespreking

Stemmen uit Genève, preken, artikelen, brieven, enz. van Johannes Calvijn, bundel V. Uitgave van De Gereformeerde Bibliotheek, Meeuwen, N.B.

In deze bundel gaat het vooral om de Catechismus van de kerk van Genève om de kinderen te onderwijzen in de leer van Christus. Deze Catechismus is evenals de onze samengesteld uit vragen en antwoorden, in totaal 373. Er is wel enige overeenstemming met de Heidelbergse Catechismus. In beide catechismussen wordt dezelfde waarheid beleiden. De catechismus van Calvijn handelt achtereens

volgens over het geloof, het kennen van God, de hoofdsom van onze Godskennis, waarbij Calvijn uitgaat van de apostolische geloofsbelijdenis, zoals dat ook gebeurt in onze catechismus. En zo gaat Calvijn met de hoofdzaken van de leer verder. Hij handelt ook over de wet en over het gebed, over het Woord van God en over de sacramenten.

Calvijn zag het grote belang van een catechismus in. Hij schrijft daarover in een voorwoord o.a. het volgende: „Allereerst acht ik dat het in deze zo verwarde en verstrooide toestand van de christenheid nuttig is, dat er publieke getuigenissen bestaan, waardoor kerken, die anders door een grote afstand uiteenliggende een overeenstemmende leer in Christus hebben, elkander wederkerig erkennen. Want behalve dat dit tot wederzijdse bevestiging niet weinig bijdraagt, wat is er zozeer te wensen dan dat zij, elkander wederzijds geluk wensende, de één de ander met godvruchtig verlangen de Heere aanbevelen?”

Tot dit doel plachten de opzieners oudtijds synodale brieven over de zee te zenden, toen er nog eenstemmigheid in het geloof onder allen bestond en heerste, waardoor zij als door kentekenen de heilige gemeenschap onder de kerken bekrachtigden. Hoeveel te meer is het nu, bij deze enorme uitgebreidheid van de christelijke wereld, noodzakelijk, dat de weinige kerken, die God recht aanroepen, en die verspreid zijn en van alle zijden omgeven door de profane synagogen van de antichrist, dit symbool van heilige verbondenheid beurtelings geven en ontvangen, waardoor zij tot die verbinding, die ik genoemd heb, aangespoord worden?

Wanneer dit in het heden zozeer noodzakelijk is, wat zullen wij dan van de toekomst denken? Daarover ben ik zo bezorgd, dat ik er nauwelijks aan durf denken. Want als God niet wonderlijk uit de hemel te hulp komt, komt het mij voor, dat ik de wereld een uiterste barbaarsheid boven het hoofd zie hangen. En och, dat onze kinderen niet korte tijd na dezen denken, dat dit eerder een ware voorzegging dan een gissing is geweest. Des te meer moeten wij moeite doen, dat wij de overblijfselen der kerk, hoe ze dan ook zijn, die er na onze dood zullen overblijven, of ook zullen opkomen, door onze geschriften saamvergaderen. Weliswaar tonen ook andere soorten van geschriften wat ons gevoelen geweest is over alles in de religie; maar door geen uitnemender dokument zal de eendracht in de leer, die onze kerken onderling gehad hebben, kunnen worden gezien dan uit de Catechismussen. Want hieruit zal niet alleen blijken wat de één of ander eenmaal geleerd heeft, maar met welke beginselen onder ons zowel geleerden als ongeleerden van kindsbeen af voortdurend onderwezen zijn, opdat alle gelovigen dit als een plechtig symbool van christelijke gemeenschap zouden hebben. En dit is voor mij wel de voornaamste reden geweest om deze Catechismus uit te geven”.

Zo schreef Calvijn op 4 december 1545. Deze woorden zijn nog van belang.

Verder bevat deze bundel een Vorm van ondervraging van de kinderen, die men wil ontvangen aan de maaltijd van onze Heere Jezus Christus en een Belijdenis des geloofs voor alle burgers van Genève. Daarin komen dezelfde waarheden naar voren.

Het is verblijdend, dat de Gereformeerde Bibliotheek met de uitgave van werken van Calvijn begonnen is en dat het mogelijk blijkt daarmee door te gaan. Er blijkt veel belangstelling voor te zijn. We vestigen gaarne de aandacht op deze uitgave.

De bundel kost f 2,50.

B.

Geef dit blad aan een

NIET-ABONNEE

win daarmee een

ABONNEE!

BINNENKORT VERSCHIJNT

D.V. het Maandblad „MBUMA”, officieel orgaan van de

NED. STICHTING „MBUMA-ZENDING”

Voor toezending hiervan s.v.p. naam en adres opgeven aan het sekretariaat MB UMA-zending. N. POST - Ruitersweg 11 - HILVERSUM. Telefoon 02150-11747.

N.B.

Onze stichting vertegenwoordigt *alleén*, met uitsluiting van alle anderen, de Vrije Presbyteriaanse kerk van Schotland, met haar zendingsposten in Rhodesia, waaronder Mbumba.

Was u er indertijd

ook te laat bij?

Toen onze Jubileumuitgave „Paulus Brief aan de Galaten” verklaard door Dr. Martinus Luther verscheen was de oplage vrijwel direkt uitverkocht. Vele bestellingen konden wij niet meer uitvoeren en daar er tot op heden nog gevraagd werd hebben wij een klein aantal bij laten drukken. Nu bent u dus in de gelegenheid om alsnog in het bezit te komen van dit prachtige werk. De uitvoering is geheel gelijk gebleven, 647 pagina's, gedrukt op fraai helderwit papier en gebonden in de onverwoestbare rexineband. Met portret van de schrijver. Prijs f 24,50 franko toezending.

Een uitgave van

**LINDENBERG'S Boekhandel
en Antiquariaat**

Slaak 8, ROTTERDAM-16. Tel. 010-128934